

การพัฒนาโมเดลการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแบบออนไลน์
เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์*
THE DEVELOPMENT OF ONLINE PROFESSIONAL TEACHER TRAINING
SUPERVISION MODEL TO ENHANCE THE INSTRUCTIONAL COMPETENCY
FOR PRE-SERVICE TEACHER IN BUNDITPATANASILPA INSTITUTE

ณัฐวุฒิ ภูมิพันธุ์¹

Natawut Pumipuntu¹

วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์¹

Roi Et College of Dramatic Arts, Bunditpatanasilpa Institute¹

Email : natawut69@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของโมเดลการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแบบออนไลน์ 2) ออกแบบและพัฒนาโมเดลการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแบบออนไลน์ 3) ศึกษาผลการใช้โมเดลการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแบบออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 15 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ประเมินความถูกต้องและรับรองโมเดล 3) อาจารย์นิเทศก์ 15 คน ครูพี่เลี้ยง 15 คน และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 15 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็น แบบประเมินและรับรองโมเดล แบบประเมินความพึงพอใจ และแบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบของโมเดลการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แบบออนไลน์ ประกอบด้วย องค์ประกอบ 4 องค์ประกอบดังนี้ 1) ปัจจัยนำเข้าเชิงระบบ ประกอบด้วย 2 ปัจจัยดังนี้ (1) ปัจจัยด้านแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้นิเทศ (2) ปัจจัยด้านสนับสนุนการนิเทศ 2) กระบวนการนิเทศ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้ (1) ขั้นประชุมวางแผนการ (Plan) (2) ขั้นเตรียมการนิเทศ (Prepare) (3) ขั้นปฏิบัติการนิเทศ (Perform) (4) ขั้นประเมินผลการนิเทศ (Evaluate) 3) ผลลัพธ์ของโมเดล 4) ข้อมูลย้อนกลับ 2. การพัฒนาโมเดลการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแบบออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ ผ่านการประเมินและรับรองโมเดลจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ผลการรับรองประเมินโมเดลอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อองค์ประกอบของกระบวนการนิเทศอยู่ในระดับมาก 3. ผลการใช้โมเดลการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู 3.1 ผลการประเมินความพึงพอใจด้านกระบวนการนิเทศออนไลน์ของอาจารย์นิเทศครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจด้านการใช้ประโยชน์ การนิเทศออนไลน์ของอาจารย์นิเทศ ครูพี่เลี้ยง พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 3.3 ผลการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการองค์ความรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การนิเทศแบบออนไลน์; สมรรถนะการจัดการเรียนรู้; การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ABSTRACT

This research aims to 1) study the components of online professional teacher training supervision model 2) design and develop an online professional teacher training supervision model 3) To study the results of using the online professional teacher training supervision model to enhance the instructional competency for pre-service teacher. The samples consisted of 1) Education administrator in Bunditpatanasilpa Institute, supervisor teachers, mentor teachers, and professional training students, totaling 16 people 2) five experts evaluate the correctness and certify the format 3) fifteen supervisor teachers, fifteen mentor teachers, and fifteen teaching professional training students by purposive sampling. The tools used in the research were: opinion questionnaire, model evaluation and certification form, satisfaction assessment and learning management competency assessment.

The research findings were as follows: 1. There were 4 factors found as follows: 1) Input factor regarding in (1) guidelines for supervisors and (2) supporting supervision 2) The process of the training supervision including planning, preparation, perform and evaluate 3) The results of the model 4) Feedback. 2. The development of online professional teacher training supervision model to enhance the instructional competency for pre-service teacher in Bunditpatanasilpa Institute. The assessment and certification model from 5 experts was at the most appropriate level and the results of the analysis of the opinions of experts on the components of the supervision process was at a high level. 3. The result of trials model were: 3.1 Results of the evaluation of satisfaction with the online supervision process of supervisory teachers, mentor teachers, and teaching professional training students found that it was appropriate at a high level. 3.2 Results of evaluation of satisfaction regarding usability through the online supervision of supervisory teachers and mentors was found to be appropriate at a high level (average), and the satisfaction of students

practicing teaching professional experience was found to be appropriate at a high level. 3.3 The results of the evaluation of knowledge management competency of teaching professional training students found that their competency was at a high level.

Keywords : Online supervision; Learning management competencies; Teacher professional training

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตร 4 ปี) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ไว้ ผู้เรียนต้องได้รับการฝึกทักษะตามสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรฐานและประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู ประกอบกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ เป้าหมายที่ 6 ระบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาได้มาตรฐานระดับสากล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

คุรุสภาในฐานะหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ครูได้ประกาศมาตรฐานการประกอบวิชาชีพครู โดยกำหนดให้ผู้ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรี ทาง การศึกษาต้องผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และผ่านเกณฑ์การ ประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภาได้ออกประกาศ รายละเอียดของมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครูตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐาน วิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพที่ว่า ให้ผู้ที่จะประกอบ วิชาชีพครูต้องมีคุณวุฒิ ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือเทียบเท่า หรือมีคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภา รับรองโดยมีมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ การจัดการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้ 1) การมีส่วนร่วม ในการพัฒนาและส่งเสริมหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนการสอนและจัดการเรียนการสอนที่ เน้นการพัฒนาผู้เรียนตามความถนัด และความสนใจ ให้มีปัญญา รู้คิด มีความเป็นนวัตกรรมและ มี ความสุขในการเรียน 3) ดูแล ช่วยเหลือ พัฒนา และรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่าง เป็นระบบ 4) วิจัย สร้างนวัตกรรม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้ เรียน 5) ทำงานเป็นทีมอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ 6) สื่อ และการวัดการ ประเมินผลการเรียนรู้ 7) การบูรณาการความรู้และศาสตร์การสอน และ 8) การจัดกิจกรรมเพื่อสร้าง บรรยากาศการเรียนรู้ ดังนั้นประเด็นสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้เป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งในการ บริหารการสอน (ราชกิจจานุเบกษา, 2563)

จากรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูใหม่ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นองค์การ แห่งการเรียนรู้ พบว่า สมรรถนะที่จำเป็นของครูใหม่ในศตวรรษที่ 21 เช่น สมรรถนะด้านการจัดการ เรียนรู้ สมรรถนะการพัฒนาทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียน สมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียน สมรรถนะด้านภาวะผู้นำครู และสมรรถนะการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการ

จัดการเรียนรู้ สมรรถนะด้านความฉลาดทางอารมณ์ สมรรถนะด้านสื่อและเทคโนโลยีสมรรถนะด้านความฉลาดทางสังคม สมรรถนะด้านการคิดแบบ มีวิจารณญาณและคิดแก้ปัญหา สมรรถนะด้านความคิดสร้างสรรค์ และสมรรถนะด้านความรู้ (ธนภุต อึ้งน้อย, 2561) นอกจากนี้จากงานวิจัยการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี (รินรดี พรามณี, 2563) พบว่าผลการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ด้านผลการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาในบทเรียน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติได้ และผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เช่น กำหนดเนื้อหาถูกต้องทันสมัยและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดวิธีการวัดผลหลายและตรงจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ เช่น การนำเข้าสู่บทเรียนมีความสอดคล้องกับเรื่องที่สอน มีการเสริมแรงที่เหมาะสม การใช้สื่อการสอนเหมาะสมกับเรื่องที่สอนให้ผู้เรียนร่วมสรุปบทเรียน

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้นการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีความสำคัญอย่างยิ่งซึ่งจะช่วยให้ได้ครูที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสม กระบวนการฝึกต้องเป็นการฝึกที่ต่อเนื่องและควบคู่กันไปกับการเรียนการสอนภาคทฤษฎี เพื่อให้นักศึกษาจะได้นำทฤษฎีการเรียนรู้ที่ได้ไปทดลองและประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงและพร้อมจะเป็นครูที่ดีต่อไปการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูขึ้นการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา จัดให้นักศึกษาได้ฝึกภาคปฏิบัติในสถานการณ์จริงที่โรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยใช้เวลาต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลา 2 ภาคเรียน ทั้งนี้เพื่อนักศึกษาจะได้มีเวลานานพอที่จะหาประสบการณ์ในสถานการณ์จริงซึ่งจะช่วยให้การผลิตครูมีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่เหมาะสม โดยนักศึกษาสามารถปฏิบัติงานในสถานศึกษาปฏิบัติในหน้าที่ของครูอย่างครบถ้วน ทั้งงานจัดการเรียนรู้พัฒนาหลักสูตรงานกิจกรรมนักเรียน งานธุรการ และงานพัฒนาโรงเรียนและชุมชน สามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเฉพาะ สามารถประเมิน ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน ทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียน จัดทำรายงานผลการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนสามารถปฏิบัติตนเหมาะสมกับความเป็นครู พัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู และสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจึงเป็นช่วงเวลาที่นักศึกษาจะได้นำความรู้ทั้งหมดมาประยุกต์ในภาคปฏิบัติ โดยอยู่ภายใต้การดูแลของอาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยง ดังนั้นการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจึงเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่งในการกระบวนการผลิตบัณฑิตหลักสูตรศึกษาศาสตร

การนิเทศถือเป็นหนึ่งในหัวใจสำคัญของกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ที่จะช่วยให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดการนิเทศเป็นกระบวนการหนึ่งของการจัดการศึกษาที่มุ่งปรับปรุงกระบวนการสอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาจะไม่สามารถประสบความสำเร็จได้เลยหากไม่ได้รับการนิเทศจากอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์จะมีบทบาทสำคัญในการให้คำแนะนำแก่นักศึกษาในด้านยุทธวิธีการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนสร้างขวัญ

และกำลังใจให้แก่บัณฑิตตลอดระยะเวลาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2559)

จากความสำคัญของการนิเทศที่สถาบันการศึกษาทุกแห่งผลิตนักศึกษาวิชาชีพครู ต้องดำเนินการนิเทศนักศึกษาทุกคนเพื่อครูสภาให้การรับรองปริญญา โดยสามารถนำรูปแบบการนิเทศออนไลน์ (supervision) เพื่อขจัดปัญหาในเรื่องระยะเวลาในการเดินทางของอาจารย์นิเทศที่จะต้องเดินทางไปสถานศึกษาที่นักศึกษาอยู่ในท้องถิ่นต่างๆ และยังสามารถควบคุมเวลาในการเริ่มต้นทำการนิเทศได้ดีกว่าการเดินทางไปยังพื้นที่จริง นอกจากนี้การนิเทศออนไลน์ยังลดความกดดันผู้สอนในขณะที่สอนเนื่องจากสภาพในห้องเรียนของครูจะเสมือนปกติทุกอย่างปราศจากบุคคลภายนอกเข้าไปนั่งในห้อง ซึ่งส่งผลต่อสภาวะความกดดันของครูทำให้ความกดดันลดลง นักศึกษาได้มีการเตรียมความพร้อมก่อนสอนอย่างเป็นระบบมากขึ้นสามารถควบคุมสถานการณ์ที่อาจเป็นผลต่อการดำเนินการสอนในครั้งนั้นได้ สามารถทดลองสอนก่อนและถ่ายวิดีโอการสอนของตนเองเพื่อมาดูและแก้ไขก่อนการสอนออนไลน์ให้กับอาจารย์นิเทศก็สามารถดูได้ และได้รับการนิเทศครบถ้วนตามกระบวนการสอนเช่นเดียวกับการนิเทศในพื้นที่จริงทุกประการ ทำให้ความตื่นเต้นลดลงและลดปัญหาเรื่องความสนใจของผู้เรียนที่มีต่อบุคคลภายนอกที่เข้ามาในห้อง ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของชาติที่ต้องการพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะในด้านสารสนเทศ (IT) และเกิดคุณค่าในการดำรงชีวิตเพื่อตอบสนองการเป็นพลเมืองไทย 4.0

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการนิเทศการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการให้คำแนะนำซึ่งคุณภาพของนักเรียนเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานต่างๆ โดยใช้ระบบนิเทศออนไลน์ที่มีประโยชน์มาก ทำให้เพิ่มความสะดวก รวดเร็ว ลดเวลาและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาโมเดลการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแบบออนไลน์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยนำเสนอองค์ประกอบและรูปแบบที่เหมาะสมซึ่งจะส่งผลกับการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครูต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบของโมเดลการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแบบออนไลน์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

2.2 เพื่อออกแบบและพัฒนาโมเดลการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแบบออนไลน์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

2.3 เพื่อศึกษาผลการใช้โมเดลการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแบบออนไลน์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 3.1 ได้องค์ประกอบโมเดลการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแบบออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- 3.2 ได้โมเดลการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแบบออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- 3.3 เป็นแนวทางให้ผู้ปฏิบัติเกี่ยวกับงานนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแบบออนไลน์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ อันจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการนิเทศแบบออนไลน์

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็น โมเดลการนิเทศออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งแบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ความคิดเห็นการนิเทศออนไลน์ และองค์ประกอบโมเดลการนิเทศออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ดำเนินการดังนี้

1) การดำเนินการวิจัย

1.1) ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ ขั้นตอน กิจกรรมการวัดและประเมินผลของการนิเทศออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

1.2) สอบถามความคิดเห็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องดังนี้

1.2.1) กำหนดแหล่งข้อมูลและเลือกแหล่งข้อมูล

1.2.1.1) แหล่งข้อมูล ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีคุณสมบัติเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ หรือมีประสบการณ์ในการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไม่น้อยกว่า 5 ปี

1.2.1.2) การเลือกแหล่งข้อมูล ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากกลุ่มผู้บริหารสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน หัวหน้างานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 3 คน อาจารย์นิเทศก์ จำนวน 3 คน ครูพี่เลี้ยง จำนวน 3 คน นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน

2) แหล่งข้อมูล จากเอกสาร ตำรา บทความวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ โมเดลการนิเทศออนไลน์เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

2.2 ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวนทั้งสิ้น 15 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ หัวหน้างานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์นิเทศฯ ครูพี่เลี้ยง นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ระยะที่ 2 ออกแบบและพัฒนาโมเดลการนิเทศออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยกลุ่มเป้าหมายในระยะนี้ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านโมเดลการนิเทศออนไลน์ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์โมเดล การดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็น การนำเอาข้อมูลจากการวิเคราะห์หลักการ

ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และผลจากการสอบถามความต้องการการเรียนบนเว็บแบบผสมผสานจากการวิจัยระยะที่ 1 มาจัดจำแนกเนื้อหา หัวข้อสำคัญ ที่ครอบคลุมตามองค์ประกอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงประเด็น (Relevance) เพื่อนำไปสังเคราะห์โมเดลในขั้นตอนต่อไป

2. สังเคราะห์โมเดลการนิเทศออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึก ขั้นตอนนี้เป็น การรวบรวมองค์ประกอบและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอน และความสัมพันธ์ของโมเดลการเรียนบนเว็บแบบผสมผสาน พร้อมทั้งกำหนดทิศทางและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบและการดำเนินการต่าง ๆ ตามลำดับ โดยยึดวิธีระบบโดยยึดวิธีการระบบ (System Approach) มาใช้เป็นแนวทางประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลลัพธ์ (Output) และผลย้อนกลับ (Feedback) พร้อมทั้งกำหนดบริบทเพื่อเป็นขอบเขตทิศทางการดำเนินการต่าง ๆ

3. การสร้างโมเดลการนิเทศออนไลน์โมเดลการนิเทศออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบ มาร่างเป็นโมเดลการนิเทศออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยเขียนโครงสร้างองค์ประกอบความสัมพันธ์ และจัดเรียงลำดับก่อนหลัง โดยมีลักษณะเป็นเว็บไซต์สารสนเทศ เป็นการนำข้อมูลที่เป็นองค์ประกอบมาร่างเป็นโมเดล เขียนโครงสร้าง องค์ประกอบ ความสัมพันธ์ของแต่ละองค์ประกอบ และทิศทางพร้อมคำบรรยายประกอบดำเนินการโดย นำร่างโมเดลการนิเทศออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ประเมิน

4. สนทนากลุ่ม พิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างโมเดล วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นการให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างโมเดลและเอกสารประกอบโมเดล ทั้งในเรื่องโครงสร้าง องค์ประกอบ และการนำโมเดลไปใช้ในสถานการณ์จริงรวมทั้งข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ไพศาล วรคำ : 555) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ กำหนดผู้ทรงคุณวุฒิที่จะเข้าร่วมสนทนากลุ่มจำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ด้านการนิเทศ เพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์สมรรถนะวิชาชีพครู ความเหมาะสม ความสอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ และรวบรวมความ

คิดเห็น ข้อเสนอแนะ มาปรับปรุงแก้ไขโมเดลมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อโมเดล และนำมาปรับปรุงแก้ไข

3) ยืนยันโมเดล โดยการประเมินความถูกต้องและรับรองโมเดลการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ระยะที่ 2 ออกแบบและพัฒนาโมเดลการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแบบออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้โมเดลการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์สำหรับนักศึกษาครู กลุ่มเป้าหมาย ในระยะนี้ได้แก่ อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ดำเนินการดังนี้

1) การดำเนินการวิจัย

1.1) ขอความร่วมมือกับหน่วยงานในสังกัด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เพื่อทดลองใช้โมเดลการนิเทศออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

1.2) ดำเนินการทดลองใช้โมเดลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแบบออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามแผนที่ผู้วิจัยกำหนด

2) แหล่งข้อมูล การทดลองใช้โมเดลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแบบออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย 2.1) อาจารย์นิเทศก์ จำนวน 15 คน 2.2) ครูพี่เลี้ยง จำนวน 15 คน 2.3) นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 15 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ส่วนดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร และแบบสอบถามโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยการบรรยาย 2) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินโดยตรวจให้คะแนนและแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการศึกษาความคิดเห็นและองค์ประกอบของการนิเทศออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

5.1.1 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

1) สภาพการดำเนินการนิเทศ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยปกติการนิเทศจะเข้าห้องปฏิบัติการสอนจริง แต่บางโรงเรียนอยู่ห่างไกลและมีกิจกรรมภายในโรงเรียน จึงใช้วิธีการให้นักศึกษา ส่งเอกสารและสื่อสารทางโทรศัพท์ และช่องทางออนไลน์แต่ยังไม่มีระบบชัดเจน

2) กระบวนการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยการนิเทศครั้งแรกจะแจ้งให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า เพื่อให้นัดหมายกับครูพี่เลี้ยงและผู้บริหาร วางแผนแนวทางในการ

นิเทศศึกษาร่วมกัน เช่น การส่งแผนการสอน การสร้างสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน การทำวิจัยในชั้นเรียน และการนิเทศในครั้งต่อไปจะประเมินผลการเปลี่ยนแปลง แนะนำเพิ่มเติมเพื่อให้การปฏิบัติการสอนของศึกษามีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

3) สาเหตุและปัญหาในการนิเทศของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า

3.1) ปัญหาความรู้และความเข้าใจการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์นิเทศก์ บางคนเข้ามารับหน้าที่ด้านการนิเทศจึงอาจยังไม่ทราบบทบาท หน้าที่ การให้แนะนำนักศึกษา จึงได้แก้ปัญหาโดยให้อาจารย์นิเทศก์คุยกับอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการนิเทศ เพื่อให้ความเข้าใจและปฏิบัติในแนวทางทางเดียวกัน หรือมีช่องทางให้อาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงได้รับความรู้และปฏิบัติในแนวทางร่วมกัน ส่วนนักศึกษายังไม่เข้าใจกระบวนการนิเทศ ขั้นตอน การเตรียมเอกสารประกอบการประเมินผลการนิเทศการสอน

3.2) ปัญหาด้านโรงเรียนเครือข่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เนื่องจากนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจำนวนมาก อาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยงมีภาระงานมาก อาจไม่สามารถปฏิบัติตามนโยบายการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

4) ปัญหาด้านงบประมาณไม่เพียงพอ นักศึกษาหลายคนเลือกฝึกปฏิบัติการวิชาชีพในโรงเรียนเครือข่ายใกล้บ้าน ทำให้อาจารย์นิเทศก์เกิดปัญหาในการเดินทาง จำเป็นต้องจัดหางบประมาณเพิ่มเติม

5) การพัฒนาโมเดลการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาครู ผู้เกี่ยวข้องในการนิเทศเห็นว่าเนื่องจากปัจจุบันการใช้สื่อและเทคโนโลยีออนไลน์ การใช้วิดีโอคอล หรือช่องทางในการสื่อสารต่าง ๆ นำมาใช้กันอย่างทั่วถึง สะดวกและมีประสิทธิภาพ สามารถประหยัดเวลาและทรัพยากรได้

6) โมเดลการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาครู ควรมีลักษณะที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และผู้รับการนิเทศ ร่วมหารือและเตรียมความพร้อมในการตรวจสอบเอกสาร ผลงาน ตลอดจนการแนะนำเพิ่มเติมปรับปรุง และช่วยเหลือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้รับการนิเทศได้ทันเหตุการณ์

5.1.2 ผลการศึกษาองค์ประกอบของโมเดลการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาครู ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบดังนี้

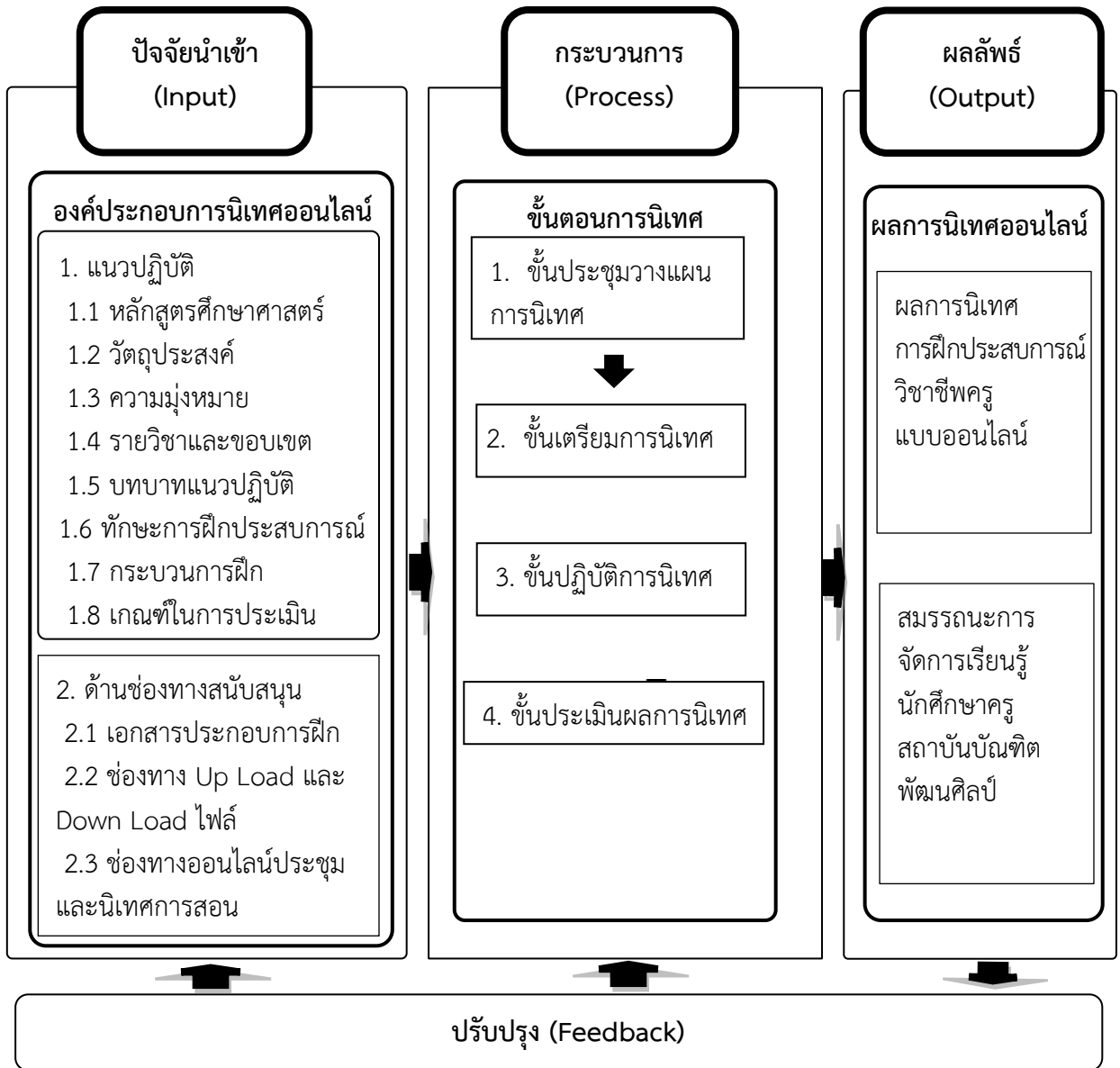
องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้าเชิงระบบ ประกอบด้วย 2 ปัจจัยดังนี้ 1) ปัจจัยด้านแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้นิเทศ 2) ปัจจัยด้านสนับสนุนการนิเทศ

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการนิเทศ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้ 1) ชั้นประชุมวางแผนการ (Plan) 2) ชั้นเตรียมการนิเทศ (Prepare) 3) ชั้นปฏิบัติการนิเทศ (Perform) 4) ชั้นประเมินผลการนิเทศ (Evaluate)

องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์ของระบบ ดังนี้ 1) ผลการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู แบบออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ 2) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

องค์ประกอบที่ 4 ข้อมูลย้อนกลับของระบบ เพื่อการตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุง ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ จากผลการใช้ของผู้ใช้ระบบนิเทศนักศึกษาแบบออนไลน์ โดยหาก

ผลการใช้ระบบนิเทศงานออนไลน์นั้นไม่เป็นไปตามที่คาดหวังก็จะต้องมีการตรวจสอบและย้อนกลับไปที่ปัจจัยนำเข้าเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การพัฒนาโมเดลการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแบบออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู

5.2 ผลการออกแบบและพัฒนาโมเดลการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู การประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ จากการสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่านโดยใช้แบบสอบถามความถูกต้องและรับรองโมเดลการนิเทศ

ขององค์ประกอบ ผลการประเมินความเหมาะสมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพออนไลน์ ผลการประเมินดังนี้

5.2.1 ผลการประเมินความถูกต้องและรับรองโมเดล พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.72)

5.2.2 ผลการประเมินองค์ประกอบหลักของการนิเทศรับรองโมเดลการนิเทศขององค์ประกอบผลการประเมินความเหมาะสมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพออนไลน์ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.25)

5.2.3 ผลการประเมินองค์ประกอบหลักของกระบวนการนิเทศ การประเมินความเหมาะสมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพออนไลน์ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

5.3 ผลการใช้โมเดลการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้นักศึกษาครู

5.3.1 ผลการประเมินความพึงพอใจด้านกระบวนการนิเทศออนไลน์ของอาจารย์นิเทศก์ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

5.3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจด้านการใช้ประโยชน์ การนิเทศออนไลน์ของอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

5.3.3 ผลการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการองค์ความรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า มีสมรรถนะอยู่ในระดับมาก

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาพิจารณาดังนี้

6.1 โมเดลการนิเทศแบบออนไลน์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีกรอบของการออกแบบและพัฒนารูปแบบตามหลักการนิเทศการศึกษาและการนิเทศแบบออนไลน์ เป็นการนิเทศการสอนโดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการนิเทศ ซึ่งจะเห็นได้ว่าองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ปัจจัยนำเข้าเชิงระบบ ประกอบด้วย 2 ปัจจัยดังนี้ 1) ปัจจัยด้านแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้นิเทศ 2) ปัจจัยด้านสนับสนุนการนิเทศ (2) กระบวนการนิเทศ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นประชุมวางแผนการ (Plan) 2) ขั้นเตรียมการนิเทศ (Prepare) 3) ขั้นปฏิบัติการนิเทศ (Perform) 4) ขั้นประเมินผลการนิเทศ (Evaluate) (3) ผลลัพธ์ของโมเดล (4) ข้อมูลย้อนกลับ ได้ผ่านกระบวนการ ขั้นตอน และวิธีการสร้างอย่างเป็นระบบและเหมาะสม คือ ศึกษาหลักการ ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาบริบทการนิเทศออนไลน์ การส่งเสริมสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบ ขั้นตอน และกระบวนการนิเทศที่เหมาะสม รวมทั้งได้รับการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ จากผู้ทรงคุณวุฒิในด้าน ต่าง ๆ จนได้โมเดลการนิเทศแบบออนไลน์ที่ส่งเสริมสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม สอดคล้องกับ มะลิวัน สมศรี (2563) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูประถมศึกษา พบว่า รูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ได้แก่

1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) รูปแบบ/วิธีการนิเทศ 4) กระบวนการของรูปแบบการนิเทศ 5) การประเมินรูปแบบ และ 6) ตัวชี้วัดความสำเร็จ และชนิษฐา หินอ่อน (2560) ศึกษาการพัฒนาการพัฒนาระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์ สำหรับอาจารย์นิเทศ ครูช่างระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม พบว่า ระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ 2) แนวทางในการปฏิบัติ 3) ช่องทางสนับสนุน 4) การวางแผน การนิเทศ 5) การเตรียมการนิเทศ 6) การปฏิบัติการณ์นิเทศ 7) การประเมินผลการนิเทศและ 8) การตรวจสอบและปรับปรุงระบบ

6.2 การใช้โมเดลการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแบบออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผลการประเมินความพึงพอใจด้านกระบวนการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแบบออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูของอาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก รวมทั้งผลการประเมินความพึงพอใจด้านการใช้ประโยชน์การนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแบบออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูของอาจารย์นิเทศและครู พี่เลี้ยง พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูด้านการใช้ประโยชน์การนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแบบออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ สุขวสา ภาวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม (2560) ที่สรุปว่าในการนิเทศแบบออนไลน์มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย การนิเทศออนไลน์อาจารย์นิเทศและครูพี่เลี้ยงสามารถพบปะ และนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของนักศึกษาได้ทางช่องทางที่เตรียมไว้ในระบบออนไลน์ นักศึกษาสามารถที่จะหาข้อมูลและเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศได้อย่างสะดวก สามารถแก้ปัญหาได้รวดเร็ว ลดค่าใช้จ่ายในการนิเทศ และลดความเสี่ยงในการเดินทางของอาจารย์นิเทศ และงานวิจัยของมะลิวัน สมศรี (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูประถมศึกษา พบว่า ผู้นิเทศสามารถให้คำแนะนำ ชี้แนะจุดที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขในการจัดการเรียนรู้ของครูได้และครูผู้รับการนิเทศเชื่อมั่นว่าการนิเทศการจัดการเรียนการสอนสามารถช่วยให้ครูสามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากมีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

6.3 ผลการประเมินสมรรถนะด้านการจัดความรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของวชิรา เครือคำอ้าย (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษา พบว่า นักเรียนมีความสามารถและสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิด ในการคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางที่ระดับ .05 และรินรติ พรามณี (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่า นักศึกษามีผลการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยด้านที่มีผลประเมินสูงที่สุด คือ ด้านความประพฤติ อยู่ในระดับดีมาก รองลงมา คือ

ด้านเจตคติต่อวิชาชีพครู ลำดับที่สาม คือ ด้านบุคลิกภาพ สำหรับด้านที่มีผลการประเมินน้อยกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านผลการจัดการเรียนรู้ ตามมาด้วย ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนรู้

7. องค์กรความรู้ใหม่

โมเดลการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแบบออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ประกอบด้วยองค์ประกอบ ขั้นตอน และกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และเป็นนวัตกรรมการนิเทศการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเป็นแนวทางในพัฒนาการเรียนรู้ต่อไปในอนาคตได้ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้าเชิงระบบ ประกอบด้วย 2 ปัจจัยดังนี้ 1) ปัจจัยด้านแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้นิเทศก์ ประกอบด้วย (1) หลักสูตรศึกษาศาสตร์ (2) วัตถุประสงค์ (3) ความมุ่งหมาย (4) รายวิชาและขอบเขต (5) บทบาทแนวปฏิบัติ (6) ทักษะการฝึกประสบการณ์ (7) กระบวนการฝึก (8) เกณฑ์ในการประเมิน 2) ปัจจัยด้านสนับสนุนการนิเทศ ประกอบด้วย (1) เอกสารประกอบการฝึก (2) ช่องทาง Up Load และ Down Load ไฟล์ (3) ช่องทางออนไลน์ประชุมและนิเทศการสอน องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการนิเทศ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้ 1) ประชุมวางแผนการ 2) เตรียมการนิเทศ 3) ปฏิบัติการนิเทศ 4) ประเมินผลการนิเทศ องค์ประกอบที่ 3 ผลลัพธ์ของระบบ ดังนี้ 1) ผลการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูแบบออนไลน์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ 2) สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู องค์ประกอบที่ 4 ข้อมูลย้อนกลับของระบบ เพื่อการตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุง ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้ใช้ระบบ คือ อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยงและนักศึกษา โดยหากผลการใช้ระบบนิเทศงานออนไลน์นั้นไม่เป็นไปตามที่คาดไว้ก็จะต้องมีการตรวจสอบและย้อนกลับไปที่ปัจจัยนำเข้าเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 การนิเทศการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาเนื่องจากกระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการให้คำปรึกษาซึ่งคุณภาพของนักเรียน การนิเทศการศึกษาเป็นการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานการศึกษาที่ผลิตนักศึกษาหลักสูตรครู ควรใช้ระบบนิเทศออนไลน์ที่มีประโยชน์อย่างมาก ทำให้เพิ่มความสะดวก รวดเร็ว ลดเวลาและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ

8.1.2 หน่วยงานที่กำหนดมาตรฐานการประกอบวิชาชีพครู ด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครูกลุ่มสมรรถนะประจำสายงาน ควรประกอบด้วย 5 สมรรถนะ ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสื่อการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผลการเรียน ด้านจัดการเรียนการสอน แผนการสอน และบูรณาการเรียนรู้อื่นๆ ด้านการพัฒนาช่วยเหลือผู้เรียน รายงานผลการพัฒนาผู้เรียน ด้านการสร้างนวัตกรรม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีต่อการเรียนรู้ ด้านการปฏิบัติร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 อาจารย์นิเทศก์ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษา ต้องทำความเข้าใจในกระบวนการนิเทศออนไลน์ เนื่องจากต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการนิเทศ เข้ารับการนิเทศตามขั้นตอนที่กำหนดไว้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผ่านช่องทางการสนทนา

8.2.2 อาจารย์นิเทศ ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษา ต้องมีทักษะการใช้งานด้านคอมพิวเตอร์ เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนมีกิจกรรมการนิเทศที่มีความหลากหลายในวิธีการนิเทศการสอนที่เป็นการนิเทศแบบออนไลน์ และการนิเทศแบบเผชิญหน้า เพื่อให้การนิเทศแบบออนไลน์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีการเตรียมความพร้อมของทรัพยากรการศึกษาในการสนับสนุนการนิเทศให้พอเพียง เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ที่สามารถเชื่อมต่อระบบเครือข่าย ซอฟต์แวร์ รวมถึง เครื่องมือ วัสดุ เพื่อสนับสนุนการจัดการนิเทศแบบออนไลน์

8.2.3 การสร้างแรงจูงใจ แรงกระตุ้น และความตระหนักรู้ให้ผู้เรียนเห็นถึงความสำคัญเพื่อการนิเทศแบบออนไลน์ เพิ่มส่งเสริมสมรรถนะการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลการวิจัยรูปแบบนิเทศออนไลน์และรูปแบบการนิเทศแบบเผชิญหน้า เนื่องจากอาจส่งผลต่อคุณภาพของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

8.3.2 ควรสร้างโมเดลการนิเทศออนไลน์ โดยส่งเสริมสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับนักศึกษา เพื่อให้เกิดทักษะทางวิชาชีพครูที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาประสบการณ์วิชาชีพครูและคุณภาพบัณฑิตให้ตรงตามคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์

8.3.3 ควรมีการพัฒนาระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์ ด้วยตัวโปรแกรมการทำเว็บไซต์อย่างหลากหลายนอกจากกูเกิ้ลไซต์ (Google site) เช่น Adobe dreamweaver, WordPress, Adobe Dreamweaver, Joomla เป็นต้น

9. บรรณานุกรม

- ชนิษฐา หินอ่อน. (2560). การพัฒนาระบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพการสอนภาคทฤษฎีทางออนไลน์ สำหรับอาจารย์นิเทศก์ครูช่างระดับปริญญาตรีสาขาครุศาสตร์อุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชนกฤต อึ้งน้อย. (2561). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูใหม่ในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดโรงเรียนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ไพศาล วรคำ. (2555). การวิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- มะลิวัน สมศรี. (2563). การพัฒนารูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ราชกิจจานุเบกษา. (2563). ประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่องรายละเอียดของมาตรฐานความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพครูตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 137 ตอนพิเศษ 109 ง 7 พฤษภาคม 2563 หน้า 10-14.
- รินรดี พรามณี. (2563) การพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. วารสารวิจัยและนวัตกรรม สถาบันการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร. 3(2). 84-102.
- วชิรา เครือคำอ้าย. (2553). การพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2559). คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเศษ 591- 592 ประจำปีการศึกษา 2559. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟิกจำกัด.
- สุขวสา ภวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม. (2561). การพัฒนาระบบนิเทศฝึกงานออนไลน์นักศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.